Анджей Сапковський

Зерно правди

Перекладено за виданням: Andrzei Sapkowski. Ziarno prawdy. "Fantastyka", 1989, № 3.

Переклад: В. Корнієнко та С. Місюра, 1997

I.

Увагу відьмака привернули чорні цятки на ясному, позначеному пасмами імли небі. Було їх багато. Птахи кружляли, виписуючи вільні, спокійні кола, потім раптом знижувались і відразу ж знову здіймались угору, махаючи крилами.

Відьмак довго стежив за ними, визначаючи відстань до них і час, потрібний на її подолання з поправкою на пересічений терен, глибину і напрямок яру, через який, як він підозрював, доведеться перебиратись. Зрештою він розстібнув плаща і на дві дірки вкоротив шкіряний пасок, що навскіс перетинав груди. Над правим плечем з'явився ефес і руків'я меча, що висів за спиною.

— Зробимо гак, Рибко, — сказав відьмак, звертаючись до кобили, — з'їдемо з тракту. Пташиська ці, як мені здається, кружляють там не без причини.

Кобила, ясна річ, не відповіла, але рушила з місця, послушна голосові хазяїна.

— Хто знає, може, то якась звичайна падлина, мертвий лось, наприклад, а може, й не лось. Хто знає?

Яр був якраз там, де він гадав. Кілька хвилин відьмак придивлявся з гори до верхівок дерев, які густо розрослися в розпадку, але схили яру були положисті, а дно сухе, без тернини і повалених, трухлих стовбурів. Яр він подолав легко. На тім боці простягався березовий гайок, а відразу за ним велика галявина — вересові зарості й вітролом, де переплетені гілки та коріння тяглися догори, ніби мацаки.

Птахи, сполохані появою вершника, злетіли вище, закрякали люто, обурено, хрипко. Першого трупа Геральт побачив одразу ж — білий вовняний кожушок і матова блакить сукні вирізнялися на тлі пожовклих кущів звіробою. Другого трупа не бачив, але знав, де він лежить, зауваживши трьох вовків, які, сидячи, спокійно дивились на вершника. Кобила пирхнула, і вовки, як по команді, безшелесно, не поспішаючи, потрюхикали в ліс, час від часу обертаючи на прибульця свої трикутні голови. Геральт зіскочив з коня.

Тіло жінки в кожушку і блакитній сукні вже не мало ні обличчя, ні горла, ні більшої частини лівого стегна. Відьмак пройшов повз нього, не нахиляючись.

Чоловік лежав долілиць. Відьмак не став перевертати тіло, коли побачив, що вовки й птахи і тут дарма часу не гаяли, а втім, не було й потреби оглядати докладніше — плечі й спину вовняної куртки покривала чорна розложиста пляма запеклої крові. Було очевидно, що загинув чоловік від удару в шию, а вовки понівечили тіло згодом.

На широкім паску, біля короткого меча в дерев'яних піхвах, чоловік носив шкіряного гаманця. Відьмак зірвав його і по порядку виклав його вміст на траву: кресало, шматочок крейди, віск для печатки, жменю срібних монет, складаний ніж із кістяною колодочкою, кроляче вухо, три ключі на кільці й амулет з фалічним символом. Два листи, написані на полотні, дуже потерпіли від дощу й роси — руни розпливлись, розлізлися. Текст третього, писаного на пергаменті, також потерпів від вологи, але його ще можна було прочитати. Був то акредитив від банку

гномів у Мюрівелі на ім'я Руля Аспера люб Аспена. Сума акредитиву була незначна.

Геральт нахилився і підняв праву руку чоловіка. Як він і сподівався, мідний перстень, який врізався в опухлий і посинілий палець, був з гербом цеху зброярів — стилізований шолом із забороло́м, два схрещених мечі й руна А, гравійована під ними.

Відьмак повернувся до трупа жінки. Коли він перекидав тіло, щось укололо його в палець. Була то троянда, пришпилена до сукні. Квітка прив'яла, але не втратила свого кольору — пелюстки були темно-сині, майже гранатові. Геральт уперше в житті бачив таку троянду. Коли ж перекинув тіло горілиць — здригнувся.

На заголеній, здеформованій шиї жінки виразно було видно сліди зубів. Не вовчих. Відьмак поволі відступив до коня. Не відводячи очей від краю лісу, скочив у сідло. Двічі об'їхав галявину, низько звішуючись із сідла, уважно обстежуючи землю і пильно роздивляючись навкруги.

— Ось так, Рибко, — зрештою промовив він тихо, притримуючи коня. — Справа тут ясна, хоч і не до кінця. Зброяр і жінка їхали верхи від он того лісу. Немає ніякого сумніву, що їхали з Мюрівела додому, бо ніхто з собою довго не возить нереалізованих акредитивів. Чому їхали саме тут, а не трактом — не відомо, але їхали через вересовисько й вітролом пліч-о-пліч і одночасно, не знаю чому, злізли, чи, може, впали з коней. Зброяр загинув відразу. Жінка бігла, потім упала і теж загинула, а те щось, що не залишило слідів, тягнуло її по землі, тримаючи зубами за шию. Сталося все це два, може, три дні тому. Коні, ясне діло, розбіглися. Не будемо їх шукати.

Кобила знов нічого не відповіла, тільки пирхнула занепокоєно, реагуючи на знайомий голос.

— Те щось, що забило обох, — провадив Геральт, уважно придивляючись до краю лісу, — не було ні вовкулаком, ні лісовиком — жоден з них не зоставив би стільки звірям та птахам. Якби було тут болото, я б припустив, що це діло рук мари, або анциболота, але ж тут поблизу немає ніякої драговини.

Відьмак нахилився, відкинув попону, під якою висів приторочений до в'юків другий меч із блискучим, оздобленим ефесом і чорним, карбованим руків'ям.

— Ось так, Рибко. Зробимо гак. Треба ж з'ясувати, чому це зброяр і жінка поїхали бором, а не трактом. Якщо будемо байдуже оминати такі події, не за робимо навіть і на овес для тебе. Чи не так, Рибко?

Кобила покірно рушила з місця, долаючи вітролом, обережно переступаючи через гілляки.

— Хоч і був то не вовкулак, а все-таки не будемо ризикувати, — провадив відьмак, виймаючи з торби біля сідла букетик аконіту і вішаючи його на вудила. Кобила пирхнула. Геральт розшнурував жупан під шиєю і виставив на зовні медальйона з викарбуваною на ньому ощиреною вовчою пашею.

Прикріплений до срібного ланцюжка, медальйон погойдувався на грудях відьмака в ритм ходи коня, виблискуючи, як ртуть у промінні сонця.

II.

Дах вежі, критий червоною черепицею, відьмак спостеріг, виїхавши на верхів'я пагорба, оминувши закрут стежки, але схил, що густо поріс ліщиною, засланий грубим килимом пожовклого листя й сухими гілками, виявився занадто крутий і небезпечний для спуску. Відьмак розвернувся і, обережно з'їхавши по похилому схилу, повернувся на стежку. Далі вже

їхав поволі, час від часу стримуючи коня і, звішуючись із сідла, видивлявся слідів.

Кобила раптом сіпнула головою, дико заіржала, забила копитами, немов затанцювала на стежці, здіймаючи куряву з сухого листя. Геральт обійняв шию коня лівою рукою, складаючи пальці правої в Знак Дії, і повів ними над головою коня, шепочучи закляття.

— Що, аж так погано? — тихо спитав він, пильно роздивляючись навколо і не знімаючи Знаку. — Аж так? Спокійно, Рибко, спокійно.

Чари подіяли швидко, але кобила, навіть коли він штовхнув її підборами під боки, пішла якось дуже повільно, тупо, неприродно, втративши еластичний ритм своєї ходи. Відьмак скочив на землю. Далі пішов пішки, тягнучи коня за вуздечку. Раптом побачив мур.

Поміж лісом і муром не було ніякого проміжку. Молоді деревця та кущі ялівцю тісно переплелися гілками й листям із плющем та диким виноградом, які пишно розрослися на кам'яній стіні. Геральт підвів голову і подивився вгору, але зараз же почув, як до його потилиці неприємно присмокталося і поповзло, розсовуючи волосся, якесь невидиме, м'яке створіння. Відьмак знав, що це означає — хтось дивився на нього ззаду.

Поволі він обернувся. Рибка пирхнула, м'язи на її шиї затремтіли, заворушилися під шкірою.

На узбіччі пагорба, з якого він тільки-но спустився, стояла дівчина, спираючись однією рукою на стовбур вільхи. її біла простора довга сукня різко контрастувала з чорним довгим волоссям, що спадало на плечі. Геральтові здалося, ніби вона усміхається, але не був того певен — вона стояла задалеко.

— Привіт! — сказав він, підіймаючи долоню у приязному жесті, і зробив крок назустріч. Дівчина стежила за його рухами. Обличчя у неї було бліде, очі чорні, величезні. Усмішка — якщо то була усмішка — миттю, як стерта, зникла з її губ. Геральт ступив ще один крок. Легко, як сарна, дівчина збігла по схилу, промайнула між заростями ліщини і, майнувши білою смугою, щезла в гущавині лісу. Довга сукня, здавалося, зовсім не заважала їй бігти.

Кобила раптом задерла голову. І знову тривожно заіржала. Геральт, не відводячи очей від лісової гущавини, заспокоїв її Знаком. Потім рушив повільно, вздовж муру, по пояс у буйних заростях бур'яну.

Солідна, обкута залізом брама висіла на заіржавілих завісах і була обладнана великим мідним кільцем. Геральт повагався з хвилину, простяг руку, доторкнувся до позеленілого кільця і зразу відскочив убік, бо тієї ж миті брама несподівано легко, з виском та скрипом розчинилася, розгортаючи на обидва боки купки трави, опале листя, камінці й сухе гілляччя. Але за брамою не було нікого — відьмак побачив лише пусте подвір'я, занедбане, поросле кропивою.

Він зайшов, тягнучи за собою коня. Приголомшена Знаком кобила не опиралася, але ноги переставляла якось непевно.

З трьох сторін подвір'я було обгороджене мурами з рештками дерев'яних риштувань, четверту становив фасад невеликого палацу — строката віспа облупленого тиньку, брудні патьоки та гірлянди плюща. Віконниці з облізлою фарбою були замкнені. Двері також.

Геральт накинув повід на стовпчик біля брами і повільно пішов до палацу посипаною гравієм доріжкою повз низьку, кам'яну огорожу невеличкого фонтана, повного сухого листя та сміття. Посередині фонтана, на химерному цоколі напружився, вигинаючи догори обдертого хвоста, вирізьблений з білого каменю дельфін.

Біля фонтана на тому, що дуже давно було квітником, ріс трояндовий кущ. Нічим, окрім кольору квітів, кущ цей не відрізнявся від інших трояндових кущів, які Геральтові доводилося бачити, але квіти становили виняток — були кольору індиго, з легким відтінком пурпуру на кінцях деяких пелюсток. Відьмак доторкнувся до однієї квітки, наблизив обличчя, понюхав. Запах був типовий для троянд, але трохи сильніший і різкуватий.

Двері палацу й водночас усі віконниці з тріском розчинилися. Геральт підвів голову: доріжкою, хрустячи гравієм, просто на нього мчала потвора.

Відьмак блискавично підняв угору, понад праве плече, праву руку, тоді як лівою він із силою шарпнув за шкіряний пас на грудях так, що руків'я меча ніби саме скочило в долоню. Клинок, зі свистом вискочивши з піхов, окреслив коротке блискуче півколо й застиг, націлений вістрям на розлютовану бестію. Побачивши меч, потвора різко загальмувала. Гравій з-під ніг полетів на всі боки. Відьмак навіть не здригнувся.

Істота була схожа на людину, одягнену в трохи приношений, але доброго ґатунку одяг, не позбавлений гарних, хоч цілком нефункціональних оздоб. Людське в ній сягало, проте, тільки до бруднуватого коміра жупана, оскільки вище бовваніла здорова, кошлата, як у ведмедя, голова з парою маленьких диких оченят, величезними вушиськами і страшною пащею, повною гострих кривих ікол, за якими, ніби полум'я, миготів червоний язик.

— Іди геть, нещасний смертний! — урочисто й грізно проревіло страховисько, розмахуючи лапами, але не рушаючи з місця. — Бо зжеру тебе! На шматки роздеру!

Геральт мовчав, навіть не поворухнувся. Стояв спокійно, ждав, не опускаючи меча.

— Глухий чи що? Ану, мерщій звідси! — знову заревіло створіння й видало страшний рик — щось середнє між вереском вепра та ревінням самця-оленя під час гону. Віконниці на всіх вікнах залопотіли, заляскотіли, струшуючи пил і тиньк із підвіконь. Ні відьмак, ні потвора не поворухнулися.

— Ну ж бо, тікай, поки цілий! А як ні, то...

— То що? — перебив спокійно відьмак.

Потвора гнівно засопіла, схиливши на бік страхітливу голову.

— Ти диви, який сміливий, — сказала вона, вищиряючи ікла й глипаючи скоса на Геральта налитим кров'ю оченям. — Опусти своє залізо, якщо ласка. Хіба не дійшло ще до тебе, що ти на подвір'ї мого власного дому? А може, там, звідки ти родом, є такий звичай — погрожувати господарю мечем, та й у нього ж на дворі?

— Є,— відповів Геральт, — але тільки щодо господарів, які вітають гостей буйволячим риком і обіцянками роздерти на шматки.

— От зараза! — роздратовано вигукнула потвора. — Він мене ще й ображати буде, приблуда! Теж мені гість знайшовся! Пхається на подвір'я, гуляє, тут, нищить чужі квіти й думає, що зараз йому хліб-сіль піднесуть. Тьху!

Потвора сплюнула, засопіла і закрила пащу. Нижні ікла зосталися зовні, надаючи йому вигляду вепра.

— Ну то й що? — озвався, помовчавши хвилину, відьмак. — Так і будемо стояти?

— А що ти пропонуєш? Лягати? Кажу ж тобі, сховай своє залізо.

Відьмак вправно засунув зброю в піхви за плечима і, не опускаючи руки, погладив ефес, який стирчав над плечем.

— Хотілося б,— сказав він, — обійтися без занадто різких рухів з твого боку. Цей меч завжди легко дістати. Скоріш, ніж ти сподіваєшся.

— Бачив! — буркнула потвора. — Якби не це, то ти давно б уже був за брамою зі слідом мого підбора на сідалі. А взагалі, чого тобі тут, власне, треба і звідки ти такий, відважний, узявся?

— Заблукав, — збрехав відьмак.

— Заблукав? — перепитала потвора, викривлюючи пащу в страхітливій гримасі. — Ну, то виблукай. За браму, певна річ. Наставиш ліве вухо на сонце, та так і тримай. Невдовзі повернешся на тракт. Ну, чого чекаєш?

— Вода тут є? — спитав Геральт спокійно. — Кінь хоче пити, та й я також... Якщо це тебе занадто не потурбує.

Потвора переступила з ноги на ногу, почухала себе за вухом.

— Слухай-но, ти. Ти що, й справді мене не боїшся? — здивовано запитала вона.

— А повинен?

Потвора роззирнулася на всі боки, крекнула, замашисто підтягла мішкуваті штани:

— А, достолиха, так тому й бути. Будеш моїм гостем. Не кожен день спіткаєшся з кимось, хто від одного твого вигляду не втече чи не зомліє. Добре, я бачу, що ти стомлений, але ввічливий і чемний мандрівник, а

тому запрошую тебе до себе. Ну, а якщо я помиляюсь і ти все ж таки розбійник або злодій, попереджаю — цей дім виконує всі мої веління. Всередині цих стін правлю я!

Потвора підняла кошлату лапу, і всі віконниці знову залопотіли об мур, а в кам'янім горлі дельфіна щось глухо загульготіло.

— Запрошую,— знову повторила вона. Але відьмак і не поворухнувся.

— Один живеш?

— А тобі що до того, з ким живу? — гнівно заревіла потвора, роззявляю чи зубасту пащу, але відразу ж гучно зареготала: — Ага, розумію! Запевно, йдеться тобі про те, чи не маю я тут ще сорока, наприклад, пахолків, які дорівнюються мені вродою? Ні, не маю. Ну то як, заразо, приймаєш запрошення, дане від щирого серця? Якщо ні, то брама он там, якраз за твоєю спиною.

Геральт чемно і з повагою вклонився:

— Запрошення приймаю, права гостинності не порушу, — відповів він за звичаєм.

— Мій дім — твій дім, — відповіла потвора також за звичаєм, хоч трохи й недбало. — Туди, гостю. А коня давай сюди, до криниці.

Усередині палац теж потребував ґрунтовного ремонту, але тут було досить чисто і ладно. В повітрі висів гострий запах пилу і цвілі. Меблі, напевно, вийшли з рук добрих майстрів, навіть якщо це сталося багато років тому. Було темно.

— Світло! — гримнула потвора, і скіпка в залізному держаку відразу ж пихнула полум'ям і кіптявою.

— Непогано,— сказав відьмак.

Потвора зареготала.

— Тільки й усього? А тебе, як бачу, нічим не здивуєш... Сюди, прошу. Вважай, сходи тут круті. Світло!

На сходах потвора обернулася.

— А що то висить у тебе на шиї, гостю? Що воно таке?

— Подивись.

Потвора взяла медальйона в лапу, піднесла його ближче до очей, злегка натягнувши ланцюжок на шиї в Геральта:

— Негарний вираз морди в цього звіра. Що це?

— Цеховий герб.

— Ага. Певно, заробляєш виготовленням намордників. Сюди, прошу. Світло!

Посеред великої кімнати без жодного вікна стояв величезний дубовий стіл. Пустий, якщо не враховувати великого мідяного канделябра, позеленілого, вкритого патьоками й фестонами застиглого воску. На черговий загад потвори свічки запалилися, замиготіло полум'я, трохи освітивши інтер'єр.

Одна зі стін кімнати була обвішана зброєю. Висіли тут композиції з округлих щитів, схрещених протазанів, рогатин, важких мечів і бойових сокир. Половину другої стіни займало війстя велетенського каміна, над яким виднівся ряд закіптюжених, облуплених портретів. Стіна напроти

дверей була завішена мисливськими трофеями. Лопатисті роги лосів і гіллясті оленів відкидали довгі тіні на оскалені пащі вепрів, ведмедів і рисі, на обшарпані крила опудал орлів та яструбів. Чільне, почесне місце займала вельми попсована й поруділа голова скельного дракона. Геральт підійшов ближче.

— Уполював його мій дідусь, — сказало страховисько, кидаючи в камін здоровенну колоду. — Певно, останній у цій околиці дракон, який дав себе уполювати. Сідай за стіл, гостю. Ти ж голодний, як мені здається?

— Не буду цього заперечувати, хазяїне.

Страховисько сіло за стіл, нахилило голову, сплело на череві кошлаті лапи. Хвилину щось бурмотіло, крутячи товстими великими пальцями, потім рикнуло стиха й стукнуло лапою об стіл. Запахло печенею, часником, майораном, мускатним горіхом... Геральт нічим не виказав свого здивування.

— Так, — удоволено потерло лапи страховисько. — Слугам таке і не снилося, га? Ну, пригощайся, гостю. Отут у нас пулярка, тут веприна, тут паштет із... Не знаю чого. З чого-небудь. А тут у нас рябчики... Ні, зараза, це ж куріпки! Помилився в закляттях. Ну, їж, їж, це справжні, добрі страви, не сумнівайся.

— Не сумніваюсь, — кинув Геральт і роздер куріпку на дві частини.

— О, я й забув, що ти в нас не з отих, не з полохливих, — буркнуло страховисько, — а зовуть тебе як?

— Геральт. А тебе, хазяїне?

— Нівеллен, але всі в околиці зовуть мене Почвара або Кликач. Дітей мною страхають...

Страховисько влило собі в пащу вміст великого келиха, потім занурило пальці в миску з паштетом і вигребло мало не половину.

— Дітей страхають, — пробурмотів Геральт із повним ротом, — мабуть, не без причини?

— Тож-бо й воно, що без причини. Твоє здоров'я, Геральте!

— І твоє, Нівеллене.

— Як тобі це вино? Завважив, що воно не з яблук, а з винограду? Та як що тобі не смакує, вичаруємо інше.

— Дякую, і це непогане. Магічні здібності в тебе природжені?

— Та ні. Відтоді, як у мене виросло оце. Морда, розумієш? Сам не знаю, звідки воно в мене взялося, але дім виконує все, що забажаю. Диво не таке то вже й велике: я вмію вичаровувати хіба харчі та напої, одяг, білизну, чисту постіль, гарячу воду, мило... Будь-яка баба на це зугарна без жодних чарів! Відчиняю чи зачиняю вікна й двері, запалюю вогонь... Так, нічого особливого.

— Ну, все-таки. А цю, як ти кажеш, морду, давно маєш?

— З дванадцяти літ.

— Як же це сталося?

— А тобі який клопіт? Наливай-но собі.

— Охоче. Не мій це клопіт, звісно, питаю просто з цікавості.

— Привід зрозумілий, — засміялося страховисько, — але цікавість твою задовольняти я не хочу. А знаєш чому? Тебе це не стосується, та й годі. Але покажу тобі, як я виглядав раніше. Подивись-но на оті портрети: перший від каміна — то мій татусь. Другий — один кат знає хто, ну, а третій — то я... Бачиш?

З-під пилу та павутиння, що покривали портрет, на Геральта дивився сумним поглядом підліток із прищавим обличчям. Геральт покивав головою.

— Бачиш? — повторив Нівеллен, вищиряючи ікла.

— Бачу.

— Хто ти такий?

— Не розумію.

— Не розумієш?

Нівеллен підвів голову. Маленькі його оченята заблищали, як у кота.

— Портрет мій, дорогий гостю, висить поза досягом світла свічок. Я його бачу, але я не людина, принаймні тепер. Людина, щоб роздивитись цей портрет, підвелась би, підійшла ближче і запевно захопила з собою свічник. Ти ж цього не зробив. Висновок простий. Але я питаю прямо й відверто — ти людина?

Геральт не відвів очей.

— Коли вже ти так ставиш питання, — відповів він, трохи помовчавши, — то не зовсім.

— Ага. Мабуть, не буде неввічливим запитати, хто ж у такім разі ти є?

— Відьмак.

— Ага, — повторив Нівеллен по хвилі мовчання. — Наскільки я пригадую, відьмаки заробляють на життя цікавим способом — забивають за оплату всіляких потвор.

— Твоя правда.

Знову настала тиша. Полум'я свічок здіймалось догори тонкими струменями, миготіло, іскрилося в різьбленому кришталі келихів і каскадах воску, що стікав по канделябру. Нівеллен сидів нерухомо, лишень злегка поводячи довгими вухами.

— Припустімо, — сказав він нарешті, — що ти вихопиш меча скорше, ніж я до тебе доберусь. Припустімо також, що поспієш мене навіть ударити. Що далі? При моєму тілі мене це не затримає — зіб'ю тебе з ніг навальним стрибком, а тоді, певна річ, усе вирішать зуби. Як ти гадаєш, відьмаку, хто з нас двох має більше шансів, якщо діло дійде до горлогризтва?

Геральт, притримуючи великим пальцем олив'яний ковпачок карафки, налив собі в келиха вина, ковтнув і відкинувся на спинку крісла. На страховисько дивився посміхаючись, і посмішка та була винятково паскудною.

— Та-а-а-а-к, — протяг Нівеллен, длубаючись пазурами в куточку пащі, — треба визнати, що ти вмієш відповідати на запитання, не вживаючи багато слів. Цікаво, а як ти відповіси мені на таке: хто тобі за мене заплатив?

— Ніхто. Я тут випадком.

— А часом не брешеш?

— Не маю такого звичаю.

— А який маєш звичай? Розказували мені про відьмаків. Я запам'ятав, що відьмаки крадуть маленьких дітей, яких потім поять чарівним зіллям. Ті, що виживають, самі стають відьмаками, чарівниками з нелюдськими здібностями, їх навчають убивати, викорінюючи всі інші людські почуття. Роблять з них потвор, які мають убивати інших потвор. Чув я також, що зараз саме час, аби хтось почав полювати на відьмаків, потвор-бо стає все менше й менше, а відьмаків — усе більше. З'їж куріпку, поки не остигла.

Нівеллен узяв з полумиска куріпку, укинув її в пащеку і захрумтів, як сухарем, трощачи зубами тендітні кісточки.

— Чого мовчиш? — глитаючи, запитав він відьмака. — Що з того, що про вас кажуть, — правда?

— Майже ніщо.

— А що брехня?

— Те, що потвор дедалі меншає.

— Факт. їх на світі немало, — вищирив ікла Нівеллен, — і один з них, власне, сидить перед тобою й роздумує — а чи добре він зробив, запросивши тебе. Мені твій цеховий герб, гостю, відразу ж не сподобався.

— Ніяка ти не потвора, Нівеллене, — сухо відповів відьмак.

— Хай йому трясця! Оце вже щось новеньке! Ну, то й хто ж я, по-твоєму? Кисіль з журавлини? Ключ диких гусей, що відлітають на південь похмурого листопадового ранку? Ні? То, може, я цнота, що її стеряла біля лісового джерела цицяста мірошникова дочка? Ну, Геральте, повідай мені, що ж я таке? Бачиш — мене всього аж трясе з цікавості!

— Ти не потвора. Інакше не зміг би доторкнутися до цієї срібної таці і в жоднім разі — взяти в руку мого медальйона.

— Га! — рикнув Нівеллен так, що полум'я свічок на мить нахилилося поземно. — Та сьогодні в нас, як я бачу, день відгадування страшних таємниць! От зараз, наприклад, я довідаюсь, що ці вуха виросли в мене тому, що в дитинстві я не полюбляв вівсяної каші на молоці!

— Ні, Нівеллене, — спокійно відповів відьмак, — це сталося через наслані чари, і я певен, що ти знаєш, хто їх наслав.

— А якщо знаю, то й що?

— Закляття можна відчарувати.

— Розуміється, ти, як відьмак, умієш відчаровувати? Здебільшого?

— Умію. Хочеш, аби я спробував?

— Ні, не хочу.

Нівеллен ощирив пащу і висолопив довгого, на дві п'яді, червоного язика.

— Ну що, приголомшив я тебе?

— Приголомшив, — визнав відьмак.

Потвора захихотіла, вивернулась у кріслі.

— Знав я, що тебе приголомшить, — сказала вона. — Наливай собі ще та сідай зручніше. Розповім тобі всеньку історію. Відьмак ти чи не відьмак, а око в тебе не лихе. Та й взагалі бере охота побалакати. Наливай-но собі.

— Та нема вже чого.

— От зараза! — потвора щось пробуркотіла, відтак знову грюкнула лапою об стіл.

Біля двох порожніх карафок де не взявся чималенький череп'яний бутель у плетеному кошику. Нівеллен здер зубами воскову печать.

— Як ти вже, напевне, зважив, — почав він, наливаючи гостеві й собі, — околиця наша досить безлюдна. До найближчих поселень неблизький світ. А все це, розумієш, тому, що мій татусь, та й дідусь свого часу, не давали приводу для приязні ані сусідам, ані купцям, які мандрували трактом. Кожен, кого сюди заносило, втрачав, у кращому разі, майно, якщо татусь помічав його з вежі. Двійко наближених поселень попросту згоріли, коли татусь якось прознав, що подать платиться з опізненням. Мало хто любив мого татуся, окрім мене, певна річ. Я страшенно плакав, коли одного разу привезли на возі те, що лишилося від мого татуся після удару двогострим мечем. Дідусь на той час вже не займався активним розбоєм, бо з того дня, як дістав по черепу залізним моргенштерном, жахливо заїкався, заслинювався і не завжди вчасно поспівав до відхідника. От і вийшло так, що мені, як спадкоємцеві, довелося верховодити нашою дружиною. Молодий я тоді був, — провадив Нівеллен, — достеменний жовторотий пуцьверинок, от хлопці-дружинники зразу ж і обкрутили мене навколо пальця. Верховодив я ними, як сам здогадуєшся, не краще, як порося верховодило б вовчою

зграю. Зразу д почали виробляти таке, чого мій татусь, якби був живий, нізащо б не дозволив. Та не буду торкатись подробиць, одразу ж перейду до основного. Одного разу ми вирушили аж до Гелібола, під Мирт, і пограбували там якусь святиню. Крім усього іншого, була там також і молода жриця...

— Що за святиня, Нівеллене?

— А лихо його знає, Геральте. Але судячи з усього — то мусила бути недобра святиня. На вівтарі, пам'ятаю, лежали черепи та кістки, горіло зелене полум'я і страшенно смерділо... Але до діла: хлопці схопили жрицю, здерли з неї увесь одяг, а тоді сказали, що я повинен "змужніти". Ну, я й "змужнів", дурний шмаркач. Під час "змужніння" жриця заплювала мені пику і щось проверещала.

— Що?

— Ну, що я потвора в людській подобі, тож стану потворою з потвор. Щось іще про кохання, про кров... Добре не пам'ятаю. Стилетик, маленький такий, був у неї, схований в косах. Узяла вона й зарізалась. Ну, а потім... Тікали ми, Геральте, кажу тобі, ледве коней не позаганяли. Недобра то була святиня...

— Ну, а далі?

— А далі було так, як і напророкувала жриця... Через двійко днів прокидаюсь я, а служники, хто мене побачив, як заверещать і в ноги. Я до дзеркала... Знаєш, Геральте, я запанікував. Мабуть, у мене почався нервовий напад. Пам'ятаю все, як в тумані. Сказати коротко, кілька душ лягло тоді трупом... Гамселив я чим попало і зненацька зробився чомусь дуже сильний. Та й дім помагав мені, як міг: хряскотіли двері, в повітрі літали всілякі речі, подекуди спалахувало полум'я... Хто встиг — той утік: тітонька, кузина, хлопці з дружини. Та що я кажу — навіть собаки й ті дали дьору, виючи, підібгавши хвости. Збігла й моя улюблена кицька

Ненажерка. З переляку улюблений тітчин папуга навіть дуба дав... Тож зостався я сам-один, рикаючи, виючи, шаленіючи, трощачи все, що навинеться під руку, надто ж — дзеркала...

Нівеллен промовчав, зітхнув, шморгнув носом.

— Коли напад минув, — вів він далі за хвилину, — було вже запізно шукати якоїсь ради. Зостався я сам, і нікому було пояснити, що змінився тільки мій вигляд і що хоч зовнішність моя стала потворна, я все той самий дурний підліток, який плаче в пустому замку над тілами мертвих слуг... А потім з'явився моторошний жах: утікачі повернуться і заб'ють мене, перш ніж я зможу щось пояснити... Але ніхто не повернувся.

Страховисько замовкло знову. Утерло носа рукавом.

— Не хотілося б мені вертатись до спогадів про ті перші місяці, Геральте. Ще й досі мене тіпає, як згадую про них... Перейду відразу ж до суті. Довго, дуже довго сидів я в цьому замку, як миша під віником, не витикаючи носа надвір. А коли з'являвся якийсь прибулець — іноді таке траплялося — не виходив, а наказував своєму дому хряснути разів зо два віконницями або ж рикав у отвір ринви, і цього звичайно було досить, щоб гість збив за собою густу хмару куряви. Так спливло чимало днів, аж ось удосвіта виглядаю я в вікно, і що я бачу? Якийсь чолов'яга зрізає троянду з тітчиного куща! А треба тобі сказати, що то не абиякі троянди, а сині троянди з самого Назаїра, саджанці привіз іще мій дідусь! Я розлютився, вискочив на подвір'я. Товстун, коли знову зміг говорити після того як мене побачив, проскімлив, що хотів зірвати лишень одну квіточку для донечки і щоб я помилував його, відпустив живим і здоровим. Я вже зовсім був намірився витурити нахабу копняками під зад за головну браму, коли мене враз осяйнуло! Пригадав я собі казки, які розповідала мені колись Ленка, нянька моя. — "От, зараза, — подумав я,— у тих казках розповідалося, що гарні дівчата начебто можуть обертати жаб у принцес... чи навпаки... тож, може... Може, в тих баєчках криється якесь зерно правди, якийсь шанс..." — Підскочив тут я на два сажні вгору і заревів так, що аж дикий виноград

зірвався з муру, а тоді . як гарикну: "Життя або дочка!!!" — Нічого кращого мені тоді на думку не спало... А купець — бо то був купець — спершу вдарився у плач, а потім і признався мені, що донечка його має всього вісім років... Що, смієшся?

— Ні.

— От і я не знав, сміятися мені чи плакати над своєю долею падлючою... Жалко мені стало купчини, бачити не міг, як його трясе з переляку. Запросив його до себе, пригостив, ну, а коли той уже від'їжджав, насипав йому в капшука золота і самоцвітів. А треба тобі сказати, що ще з татусевих часів зосталось у підвалах замку багато всілякого добра і не знав я, признатися, що з ним тепер чинити. Міг собі дозволити зробити жест. Купчина сяяв, та так уже дякував, аж весь обплювався. Певно, він десь похвалився своєю пригодою, бо не збігло й двох місяців, як прибув сюди другий купець. Мав уже з собою напоготові добрячу торбу й дочку. Теж непогану з себе.

Нівеллен випростав ноги під столом і потягнувся так, аж залускотіло крісло.

— З купцем ми раз-два й домовились, — провадив він. — Постановили, що він залишає її мені на рік. Я мусив підсобити йому покласти торбу на мула, сам би він не підняв.

— А дівчина?

— Якийсь час, уздрівши мене, мало не тіпалася в корчах: переконана була, небога, що я її з'їм. Але вже через місяць ми їли за одним столом, розмовляли про те, про се, і вибиралися на довгі прогулянки. Та хоч і була вона мила і на диво кмітлива дівчина, язик у мене заплітався, коли я з нею балакав. Бачиш, Геральте, я завжди був несміливий з дівчатами, завжди виставляв себе на посміховисько. Навіть дівки-служниці, з вимазаними гноєм литками, якими хлопці з дружини крутили, як хотіли,

навіть ті глузували з мене. На що можна, думав я, сподіватися з такою мордякою. Я не спромігся навіть якось натякнути на причину, що змусила мене так дорого заплатити за рік її життя тут. Рік той тягнувся, як сморід слідом за народним ополченням. Нарешті з'явився той купець і забрав її. Я ж у розпачі замкнувся в домі й кілька місяців не хотів бачити жодних прибульців з дочками, які сюди час від часу навідувалися. Та після року, проведеного без будь-якого товариства, я зрозумів, як то воно тяжко, коли нема до кого озватися словом.

Страховисько видобуло з себе звук, чи то гикнуло, чи зітхнуло з жалю до себе.

— Наступну, — сказало воно, трохи помовчавши, — звали Фенна. Була вона маленька, метка щебетуха, справжня синичка. Ця мене зовсім не боялася. І от якось, була якраз річниця мого перетворення, перепили ми меду і... хе-хе! Зразу ж після цього вискочив я з ліжка — і до дзеркала... Признаюсь тобі, Геральте, був я зневірений і пригнічений. Морда якою була, такою і зосталась, хіба що з трохи дурнішим виразом. А ще кажуть, що в казках зібрана мудрість народна. Та г.. на вона варта, така мудрість, Геральте! Ну, щоправда, Фенна швидко подбала про те, щоб я забув про всі свої прикрощі. Кажу ж тобі, весела була дівчина. Знаєш, що надумала? Страшити разом небажаних прибульців. Уяви собі — заходить такий гість на подвір'я, розглядається, а тут я з риком та ревом мчу на нього на чотирьох, а Фенна, голісінька, сидить у мене на спині і сурмить у дідусів мисливський ріжок.

Нівеллен затрясся зо сміху, блискаючи білими іклами.

— Фенна, — вів він далі, — пробула в мене цілий рік, а тоді повернулася додому з чималим приданим. Збиралася, як я чув, вийти заміж за якогось багатого шинкаря, вдівця.

— Розповідай далі, Нівеллене, це цікаво.

— Правду кажеш? — запитало страховисько, чухаючи за вухами. — Ну то й добре. Наступна, Примула, була дочка зубожілого лицаря. Лицар, коли сюди прибув, мав тільки худючу шкапу, заіржавілу кірасу і неймовірно великі борги. Паскудний був, кажу тобі, Геральте, як купа гною з-під обори, і ширив круг себе відповідні пахощі. Примулу, даю собі руку відрубати, зачали в той час, коли він був у поході, бо дівчина вдалася хоч куди. Морди моєї вона не боялася, що й не диво, бо проти її татуся я міг їй видаватися цілком привабливим. Темперамент у неї виявився хвацький, і вже через два тижні ми з нею зайшли в дуже близькі стосунки, під час яких вона любила шарпати мене за вуха, вигукуючи: "Загризи мене, звірю! Роздери мене, потворо!" — і всяку таку дурню. Ну, і я, сповнившись певності в собі, хука, як-от кажуть, не давав. У перервах я підбігав до дзеркала, але, уяви собі, Геральте, дивився в нього з дедалі більшим неспокоєм. Чомусь я все більш і більш боявся своєї колишньої подоби з чималими ґанджами. Знаєш, Геральте, був я тоді якийсь крихкотілий, хирлявий, а тут раптом зробився хлопцем хоч куди. Раніш постійно був хворий і текло в мене з носа, я кашляв, а тепер усе як рукою зняло. А зуби? Ти й не повіриш, які в мене були зіпсовані зуби! А тепер? Можу перегризти ніжку крісла. Хочеш, щоб я перегриз ніжку крісла?

— Ні, не хочу.

— Ну, може, це й добре, — оскалив пащу Нівеллен, — а дівчатам подобались мої подвиги, і в домі зосталося дуже мало цілих крісел.

Нівеллен позіхнув, причому довгий язик його скрутився в дудочку.

— Утомився я від усіх цих балачок, Геральте. Словом, потім були ще дві — Ілька та Венімира, і все повторювалося так само, аж до нудоти. Спершу мішанина страху й обережності, потім перші ознаки симпатії, яку я розпалював дрібними, але коштовними подарунками, потім "Загризи мене! З'їж мене всю!", потім повертався татусь, ми зі слізьми прощалися, і моя скарбниця зазнавала чималого збитку. Тож я вирішив подовжити періоди самотності. Звісно, в те, що дівочий поцілунок

змінить мою подобу, я давно вже перестав вірити. І змирився зі своєю долею. Ба більше, я дійшов висновку, що добре так як є, і ніякі зміни не потрібні.

— Ніякі, Нівеллене?

— Уяви собі. Кажу ж тобі, коняче здоров'я, пов'язане з цією подобою, — це раз. Друге — моя дивоглядна зовнішність діє на дівчат як збуджувальний засіб. Не смійся! Я більш ніж певен, що, маючи людську подобу, довелося б мені чимало побігати, щоб доступитись до такої, як, наприклад, Венімира, вважай, красуні. Та на такого, як на тім портреті, вона й дивитися б не за хотіла! Ну й, по-третє — безпека. Татусь мій мав багато ворогів, і декотрі з них живі й дотепер. Ті ж, кого спровадила в рай чи в пекло дружина під моєю невмілою орудою, також мали родичів. У підвалах багато золота. Та якби не страх, який я буджу самим своїм виглядом, давно вже по нього хтось би прийшов. Хоча б ті ж таки селяни з вилами.

— А ти цілком певен, — запитав Геральт, крутячи в руках порожнього келиха, — що в теперішньому своєму образі нікому не вчинив зла, жодному батькові, жодній дочці, ані родичеві, ані нареченому дочки? Як ти вважаєш, Нівеллене?

— Та облиш ти, Геральте! — обурилося страховисько. — Кажу ж тобі, що батьки нетямилися з радощів, бо був я ввічливий і щедрий з ними понад усяку міру! А дочки? Не бачив ти їх, які вони сюди прибували: в латаних сукнях, зі зморщеними, червоними від постійного прання руками, згорблені від коромисел з важкими відрами. Примула і через два тижні ще мала на плечах і стегнах сліди паска, яким її маніжив шановний татусь! А в мене вони ходили, як принцеси, до рук нічого, окрім віяла, не брали. Не знали навіть, де тут кухня. Я наряджав їх, обдаровував коштовними дрібничками. На першу вимогу вичаровував гарячу воду для бляшаної ванни, яку ще татусь мій загарбав у Ассенгарді для мами. Ти уявляєш собі, Геральте, — бляшана ванна!

Рідко який шляхтич, та що я кажу! — рідко який владика має в себе бляша

ну ванну. Для дівчат то був дім наче з казки, а щодо ліжка, то... А , зараза, віриш, цнота нині — річ набагато рідкісніша за скельного дракона. Жодної не силував, Геральте.

— Але ж ти підозрював, що хтось мені за тебе заплатив. Хто міг заплатити, Нівеллене?

— Лайдак, який зазіхнув на решту моєї скарбниці, а дочок більш не мав! — твердо відказав Нівеллен. — Жадібність людська не має меж.

— І ніхто інший?

— І ніхто інший.

Обоє замовкли, видивляючись на полум'я свічок, що нервово блимало.

— Нівеллене, — раптом озвався відьмак, — а зараз ти живеш сам?

— Знаєш що, відьмаку, — відповів Нівеллен, помовчавши, — от саме зараз, як мені здається, і повинен я схопити тебе за комір та й скинути зі сходів, обклавши останніми словами! А знаєш, за що? За те, що маєш мене за придурка. Я ж із самого початку примітив, як ти нашорошуєш вуха, як зиркаєш на двері... Добре ж знаєш, що живу не сам. Що, хіба не так?

— Так. Вибачай.

— К бісу вибачення! Ти її бачив?

— Так. У лісі, біля брами. Чи не після її появи тут купці з дочками від'їздять звідсіля ні з чим?

— А, то ти знаєш і про це? Еге ж, після її появи.

— Якщо дозволиш, іще одне запитання...

— Ні. Не дозволю.

Знову запала мовчанка.

— Що ж, воля твоя, — озвався нарешті відьмак. — Щиро дякую за гостинність, господарю. Час у дорогу.

— Слушний рішенець, — Нівеллен також підвівся з-за столу. — З певних причин не можу запросити тебе переночувати в замку, але й ночувати в цих лісах не раджу. З того часу, як околиця ця геть вилюдніла, недобре тут ночами. Ой, недобре! Так що краще б тобі повернутися на тракт до сутінок.

— Буду мати це на увазі, Нівеллене. А взагалі ти цілком певен, що тобі не потрібна моя поміч?

Страховисько скоса подивилося на відьмака.

— А ти певен, що зміг би мені допомогти? Зміг би зняти з мене це закляття?

— Йдеться не тільки про таку поміч.

— Ти не відповів на моє запитання. Хоча... Хоча й відповів — не зміг би.

Геральт пильно подивився страховиську прямо в очі:

— Не пощастило вам тоді, — сказав він, — з усіх святинь у Геліболі та долині Німнар надало вам напасти саме на храм Корам Агх Тега, левиноголового павука. Щоб зняти закляття, наслане жрицею Корам Агх Тега, треба мати здібності і знання, яких у мене немає.

— А в кого є?

— А, то все ж таки це тебе зацікавило? А казав, тобі добре, як є?

— Як є, так. Але не як може бути. Боюсь я...

— Боїшся чого?

Страшило затрималось у дверях кімнати, обернулося:

— Досить з мене твоїх запитань, відьмаку, які ти постійно ставиш замість відповідати на мої. Слухай, віднедавна сняться мені вельми паскудні сни. Мабуть, слово "страхітливі" було б доречніше. Чи маю я підстави боятися? Тільки, прошу, коротко.

— А після такого сну, прокинувшись, ти ніколи не помічав, що ноги твої брудні, не знаходив у постелі глиці?

— Ні.

— А чи...

— Ні. Тільки прошу, коротко.

— Твій страх небезпідставний.

— Чи можна цьому якось запобігти? Прошу, коротко.

— Ні.

— Ну, нарешті. Ходім, я тебе проведу.

На подвір'ї, коли Геральт поправляв в'юки, Нівеллен погладив кобилу по храпу, поляскав по шиї. Рибка, рада пестощам, нагнула голову.

— Любить мене звірина, — похвалилося страховисько, — і я люблю її теж. Кицька моя, Ненажерка, хоча спочатку була й збігла, потому вернулася знов. Довгий час то була єдина жива істота, яка товаришувала мені в недолі. Веерена теж...

Раптом він умовк, викривлюючи пащеку. Геральт посміхнувся.

— Теж любить котів?

— Птахів,— вищирив ікла Нівеллен. — А бодай тобі, прохопився! Ну, та дарма. То не чергова купецька донька, Геральте, ані чергова спроба знайти зерно правди в давніх небилицях. То щось поважне. Ми кохаємося. Спробуй тільки засміятись — дістанеш у писок.

Геральт не засміявся.

— Твоя Веерена, очевидно, русалка, — сказав він. — Знаєш про це?

— Маю таку підозру. Худорлявенька, чорненька, розмовляє рідко й незрозумілою для мене мовою. Людської їжі не вживає. Цілими днями пропадає десь у лісі, потім вертається. Як? Відповідає?

— Більш-менш, — відьмак підтяг попругу. — Гадаєш, либонь, що вона не повернулася б, якби ти знову став людиною?

— Певен у цьому. Ти ж знаєш, як русалки бояться людей. Мало хто бачив русалку зблизька, а я і Веерена... Ет, зараза! Ну, бувай, Геральте.

— Бувай, Нівеллене.

Геральт торкнув кобилу п'ятами під боки і рушив до брами. Потвора пленталась обіч.

— Геральте?

— Слухаю.

— Не такий я дурень, як ти, мабуть, вважаєш. Ти приїхав сюди слідами котрогось із купців, що побували тут останнім часом. Чи не приключилося чого з кимось із них?

— Приключилося.

— Останній був тут три дні тому. З дочкою. Вона не з найвродливіших. Я звелів домові зачинити всі двері та віконниці й не подавав ознак життя. Покрутились вони на подвір'ї та й поїхали собі геть. Дівчина зірвала одну троянду з тітчиного куща й приколола собі до сукні. Так що шукай їх десь-інде. Але май на увазі — це паскудна околиця. Я вже казав тобі, що вночі ліс не найбезпечніше місце. Вчуваються і ввижаються в ньому лихі речі.

— Дякую, Нівеллене, я про тебе пам'ятатиму. Хто знає, може, й знайду

когось, хто...

— Може, знайдеш, а може, й ні. Це вже мій клопіт, Геральте, моє життя, моя провина й моя за неї кара. Я вже навчився терпіти, призвичаївся. Як гірше стане, то теж призвичаюсь, ну, а якщо стане зовсім непереливки — не шукай нікого, приїзди сюди сам і поклади край цій справі. По-відьмацькому. Бувай, Геральте.

Нівеллен повернувся і, не оглядаючись, швидко пішов до палацу.

III.

У цій відлюдній місцевості все видавалось якимсь диким, лиховісним, ворожим. Геральт так і не повернувся на тракт до сутінок — не захотів робити гак, а поїхав навпростець, через бір. Ніч провів на лисій вершині високого пагорба біля невеличкого вогнища, в яке він час від часу підкидав жмутики аконіту, з мечем на колінах. Серед ночі помітив далеко в долині відблиски вогню, почув дике виття й співи, а також щось таке, що могло бути тільки криками й вереском жінки, яку мордують. Тільки-но почало світати, він вирушив у тому напрямку, але знайшов лиш витоптану галявину й обгорілі кістки в теплому ще попелі вогнища. Якась тварюка, ховаючись у густій кроні велетенського дуба, верещала й сичала. Міг то бути лісовик, але міг бути й звичайний лісовий кіт. Геральт не став затримуватись, щоб з'ясувати, хто там сидить.

IV.

Близько полудня, коли він напував Рибку коло джерела, кобила раптом заіржала, позадкувала, вищиряючи жовті зуби й закусуючи вудила. Геральт заспокоїв її Знаком і в ту ж мить спостеріг правильне коло, утворене червоними шапочками грибів, що виткнулися з-під моху.

— Та ти стаєш справжньою істеричкою, Рибко, — сказав він. — Це ж звичайнісіньке "чортяче коло". Навіщо ці сцени?

Кобила, повертаючи до нього морду, пирхнула. Відьмак замислено нахмурився, потер чоло рукою. Потім скочив у сідло, повернув коня й швидко вирушив назад, по своїх слідах.

— "Любить мене звірина", — пробурмотів він. — Вибач мене, конику, схоже на те, що ти маєш більше розуму, ніж я.

Кобила щулила вуха, форкала, била копитами землю, ніяк не хотіла йти. Геральт не став заспокоювати її Знаком. Скочив із сідла, перекинув повід через голову коня. За плечима в нього, замість звичного сталевого меча в обіпнутих зміїною шкірою піхвах, висів тепер прегарний довгий меч із хрестатим блискучим ефесом, тонким, добре припасованим руків'ям і головкою з білого металу.

Цього разу вже не було потреби відчиняти браму — вона стояла отвором, як він залишив її, коли виїздив учора.

Раптом почувся спів. Він не розумів слів, не міг навіть визначити, якої вони мови. Зрештою в цьому не було й потреби — відьмак знав, відчував і розумів саму природу, глузд цього співу: тихий і проникливий, він розливався по жилах начебто хвилями нудотної погрози, що знесилювала тіло й душу.

Спів нагло урвався, і тоді він побачив її.

Дівчина сиділа, притулившись до спини дельфіна посеред висохлого фонтана, обнімаючи моховитий камінь рученятами, такими білими, що здавались аж прозорими. З-під гриви буйного, сплутаного волосся, чорного, як ніч, блищали, пильно вдивляючись у нього, величезні, кольору антрациту очі.

Відьмак наближався поволі, ступаючи м'яким, еластичним кроком по півколу від муру, повз кущ синіх троянд. Дівчина пильнувала його рухів, усе так само тулячись до дельфінячої спини, злегка повертаючи

маленьке бліде личко з виразом невимовного суму на ньому, але повне якоїсь чарівної, таємної погрози. Знову він зачув спів, хоча маленькі бліді вуста її й не зворухнулися, щільно стиснуті, і не зрозуміло було — вона то співає чи ні.

Відьмак зупинився за десять кроків від фонтана. Меч, якого він поволі вийняв із чорних емальованих піхов, заблищав, засяяв над його головою.

— Це срібло, — сказав він. — Цей клинок із чистого срібла!

Бліде личко навіть не здригнулося, великі антрацитові очі все так само пильно вдивлялися у відьмака.

— Атож, — провадив спокійно відьмак, — ти так схожа на русалку, що кожний міг би помилитися. Тим більше, що ти й справді рідкісна пташка. Але коні ніколи не помиляються, розпізнають таких, як ти, інстинктивно й без помилково. От так, чорноволоса! Хто ти? Гадаю, альп або мула. Звичайний вампір ніколи б не показався на сонці.

Куточки губок здригнулися й злегка підвелися.

— Привабив тебе Нівеллен у своєму нинішньому образі, чи не так? Сни, про які він мені розповідав, навіювала ти. Здогадуюсь, що то були за сни, і співчуваю йому.

Дівчина на дельфіні навіть не поворухнулася.

— Птахів ти любиш, — провадив відьмак, — аале це не перешкоджає тобі вбивати людей, чоловіків, жінок та дітей, перегризаючи їм шию! Що? Ти і Нівеллен, потвора і вампіриця — хазяїни лісового замку. Гарненька б із вас вийшла парочка! Невдовзі запанували б над усією околицею! Ти, яка вічно жадаєш крові, і він, твій охоронець, сліпе

знаряддя, убивця на замовлення. Але спочатку мусив він стати справжньою потворою, а не людиною в потворному образі.

Великі чорні очі дівчини трохи примружились.

— Ну то й що, чорноволоса? Співала-співала, кров пила, а все ж до кінця тобі його підкорити не вдалося, навіть коли дійшлося до останнього засобу? Чи не так?

Чорноволоса голівка дівчини ледь помітно кивнула, а куточки маленьких, блідих вуст її піднеслися ще вище.

— Зараз, певно, вважаєш себе за повновладну господиню цього замку?

Знову кивок на знак згоди, цього разу виразніший.

— Хто ти, мула?

Повільний, заперечливий рух чорноволосої голівки. Раптове сичання могло виходити тільки з блідих губок дівчини, які моторошно посміхалися, хоч відьмак і не бачив, щоб вони ворухнулися.

— Альп?

Знову заперечення.

Відьмак відступив крок назад, міцніше стискаючи обома руками руків'я меча.

— Виходить, ти...

Куточки губок дівчини почали здійматися все вище й вище, вуста розкрилися...

— Брюкса! — крикнув відьмак, навально рушаючи до фонтана.

З-під блідих губок її блиснули на відьмака гострі ікла брюкси. Вампіриця схопилася, вигнула спину, як леопард, і заверещала.

Звукова хвиля вдарила відьмака, як таран, забиваючи дух, здавивши ребра, пронизуючи вуха й мозок гострим болем. Відкинутий назад, Геральт іще встиг схрестити кисті обох рук у Знак Геліотропа, що неабияк послабило силу удару плечима об мур.

У кам'янім колі засміченого, висохлого фонтана, на спині дельфіна, де тільки-но сиділа тендітна дівчина у просторій білій сукні, громадилася чорна туша велетенського нетопира, що вилискувала синім кольором, роззявивши вузьку довгу пащу, повну білих, гострих як голка ікол. Нетопир розправив широкі крила, безгучно замахав ними і ринув на відьмака, як стріла з арбалета. Геральт, ще не зовсім отямившись після страшного удару і відчуваючи в роті кислуватий, залізистий присмак крові, встиг-таки вигукнути заклятття і викинути вперед праву руку з пальцями, розчепіреними у Знакові Квена. Нетопир засичав, зареготав, рвучко розвернувся, злетів догори й відразу ж каменем ринув зверху на відьмака, цілячи просто в голову. Геральт відскочив убік і рубонув навідліг мечем. Не влучив. Нетопир плавко розвернувся на однім крилі, зробив коло й знову напав, широко роззявляючи на лету зубасту пащу. Геральт чекав, упевнено тримаючи обіруч руків'я меча, націленого вістрям на розлютовану бестію. В останню мить він скочив, але вже не вбік, а вперед, і клинок зі свистом розтяв повітря. Знов не дістав! Це було для нього так несподівано, що на частку секунди він не встиг відхилитися. Відчув, як гострий нетопирів пазур розриває йому щоку, а над головою прошелестіло, ляснувши його по потилиці, вологе оксамитове крило. Геральт швидко повернувся, переніс усю вагу тіла на праву ногу, різко рубонув угору й назад і знову схибив — не поцілив неймовірно спритну тварюку.

Нетопир замахав крилами, знявся вгору і шугнув до фонтана. Тої хвилі, коли криві пазурі його заскреготіли по камінному цямринні, страхітна, слинява паща бестії розтанула, а проте бліді губенята, що з'явилися непомітно, не могли вже приховати гострих смертодайних ікол.

Брюкса пронизливо завила, модулюючи голос у якійсь моторошній, аж серце хололо, мелодії, витріщаючи на відьмака величезні, переповнені зненавистю очі, й знову заверещала.

Цей раз удар хвилі був такий потужний, що пробив Знак. В очах Геральтові замиготіли чорні й червоні плями, у скронях і тімені застукотіло. Крізь біль, що пронизував вуха, почув він раптом чиїсь голоси, плач, стогони й квиління, звуки флейти і гобою, виття вітру. Шкіра на обличчі похолола, змертвіла. Відьмак упав на одне коліно, затрусив головою.

Чорний нетопир, роззявивши на лету зубасті щелепи, знову безгучно мчав на нього. Геральт, хоч і приголомшений виском, відреагував інстинктивно — враз зірвався на рівні ноги, блискавично пристосовуючи темп своїх рухів до швидкості польоту бестії, ступив три кроки вперед, спритно ухилився і влучно вдарив з півоберту, тримаючи меча обіруч. Вістря зустріло порожнечу. Власне, майже порожнечу. Він почув відчайдушний вереск, але цього разу був то вереск болю, спричиненого доторком срібла.

Брюкса, виючи, знову перевтілилася, сидячи на спині в дельфіна. На білій сукні, трохи вище лівої груді з'явилася невеличка червона пляма. Відьмак заскреготів зубами — удар меча, замість розвалити почвару навпіл, лишень злегка її подряпав.

— Репетуй, вампірице, репетуй, — буркнув він, утираючи кров зі щоки, — викричись, ослабни. А тоді я зітну твою гарненьку голівку.

— ТИ ОСЛАБНЕШ ПЕРШИЙ. ЧАРІВНИКУ. УБ'Ю.

Губи у брюкси не ворушились, але відьмак виразно чув слова, які з глухим дзвоном, як із-під води, лунали, резонуючи, у нього в голові.

— Побачимо, — процідив відьмак крізь зуби. Похилившись, він уже йшов до фонтана.

— УБ'Ю. УБ'Ю. УБ'Ю.

— Побачимо.

— Веерено!

Із дверей палацу, відштовхнувшись від одвірка, на подвір'я вискочив, нагнувши кошлату голову, Нівеллен і, хитаючись, якось непевно вимахуючи лапами, рушив до фонтана. Комір жупана та груди були заплямовані кров'ю.

— Веерено! — знову ревнув він.

Брюкса різко повернула до нього голову. Геральт, замахнувшись мечем для вирішального удару, порвався до неї, але реакція вампіриці була значно швидша. Знову гострий, пронизливий виск, і чергова звукова хвиля збила відьмака з ніг. Він упав навзнак і, напівприголомшений, поповз по гравію доріжки. Бюкса вигнулася, напружилась, оскалені ікла її заблищали, як розбійницькі кинджали місячної ночі. Нівеллен, якось по-ведмежому розставив лапи, спробував її ухопити, але вона верескнула йому прямо в морду, і він відлетів на декілька сажнів, ударившися спиною об дерев'яне риштування біля муру, яке з гуркотом упало на нього, закидавши його гнилими дошками й колодами.

Геральт уже був на ногах і біг півколом уздовж стіни по подвір'ю, відвертаючи увагу брюкси від Нівеллена. Вампіриця, маючи білою сукнею, летіла прямо на нього, легко, як метелик, ледве дотикаючись ногами землі. Вже не верещала, не намагалася перевтілюватися. Відьмак знав, що вона вже втомилася, але знав і те, що навіть дуже стомлена, вона дуже небезпечна. За спиною в Геральта Нівеллен з ревом вилазив з-під купи колод.

Відьмак відскочив ліворуч, водночас швидко махнувши мечем, щоб збити з пантелику бестію. Брюкса наближалася. Чорно-біла, розпатлана, страшна... Недооцінив він її. Вона знову вереснула на льоту, і Геральт, не встигнувши зложити Знак, полетів назад, зі страшною силою ввігнався в мур. Гострий біль у хребті пронизав усе тіло аж до пучок, спаралізував руки й ноги. Він упав навколішки. Брюкса, моторошно завиваючи, вигинаючи хребет, підготувалася до останнього рішучого нападу.

— Веерено! — проревів позаду Нівеллен.

Вампіриця озирнулася, і тоді він з розмаху вбив їй між грудей обламаний, гострий кінець триметрової жердини...

Вона крикнула. Зітхнула тільки. Відьмак, почувши це зітхання, затремтів.

Так вони й стояли — Нівеллен, широко розставивши ноги й тримаючи жердину обома руками, і брюкса, як білий метелик на шпильці, що висіла на другім кінці жердини, також обіймаючи грубе дерево тендітними долоньками.

Вампіриця знову надсадно зітхнула і раптом сильно потягла жердину на себе... Геральт побачив, як у неї на спині, на білій сукні, розквітає червона пляма і з неї, разом із сильним струменем крові,

вилазить, якось огидно і неприродно, обламаний, гострий кінець жердини...

Нівеллен відчайдушно закричав, ступив крок назад, потім другий, почав швидко задкувати, не відпускаючи жердини й волочачи за собою пронизану брюксу. Ще крок, і він уперся плечима в стіну палацу. Кінець жердини, затиснутої під пахвою, заскреготів по камінню.

Брюкса поволі простягла маленькі білі рученята, якось майже ніжно перехопила жердину й знову потягла її на себе. Вже майже метр потворно гидкого, скривавленого дерева стирчав у неї зі спини. Очі її були широко розплющені, голова відхилена назад, дихання стало частим, ритмічним і переходило у хрипіння. Геральт підвівся, але заворожений цим видовиськом, не міг рушити з місця. Раптом він знову почув слова, які глухо, наче під склепінням вогкого, холодного підвалу, прогриміли у нього в голові:

— МІЙ. АБО НІЧИЙ, КОХАЮ ТЕБЕ, КОХАЮ.

Геральт скочив. Скочив, як раптово звільнена, туга пружина. Кожен крок, кожен рух, який слід було зараз зробити, були завчені, ніби розчинені у нього в крові, невідворотні й смертельно небезпечні для супротивника. Три швидких кроки вперед. Третій, як і сотні таких кроків раніш, закінчився твердим, пружним упором лівої ноги. Поворот тулуба і різкий, замашний удар мечем...

Він побачив її очі... Нічого вже не змінити. Він почув голос... Нічого. Крикнув, аби заглушити слово, яке вона повторювала... Нічого вже не змінити. Ударив.

Ударив певно, як і сотні разів перед тим, серединою клинка й одразу ж, продовжуючи ритм руху, зробив четвертий крок і півоберт. Клинок, під кінець півоберта, вже зробивши свою роботу, блиснув на сонці,

волочачи за собою віяло червоних краплинок. Чорна, як гайворон, коса замайоріла в повітрі й попливла, попливла, попливла...

Голова упала на жорству.

Потвор дедалі меншає?

А я? Хто я?

Хто кричить? Птахи?

Дівчина в кожушку і блакитній сукні?

Троянда з Назаїра?

Як тихо!

Як порожньо. Яка пустка.

В мені...

Нівеллен, згорнувшись калачиком, лежав під стіною палацу в кропиві, обхопивши голову руками, й судомно тіпався.

— Вставай, — сказав відьмак.

Молодий, гарний, міцної статури чоловік із блідуватою шкірою обличчя підвів голову, розглянувся довкола спантеличеним поглядом. Протер очі кулаками, подивився на руки. Обмацав обличчя. Стиха застогнав. Поклав до рота пальця і довго водив ним по яснах. Знову лапнув обличчя і знову застогнав, доторкнувшися до чотирьох напухлих подряпин на щоці. Захлипав, відтак засміявся.

— Геральте! Як? Як воно все це... Геральте?

— Вставай, Нівеллене. Вставай і ходімо. В мене у в'юках є ліки, які нам потрібні зараз обом.

Відьмак допоміг йому підвестися, намагаючись не дивитися на тендітні, білі, аж прозорі рученята, що стискали жердину, яка стирчала між маленькими груденятами, обліпленими вогкою, червоною тканиною. Нівеллен знову застогнав:

— Веерена...

— Не дивись. Ходім.

Вони пішли через двір повз кущ синіх троянд, підтримуючи один одного. Нівеллен вільною рукою не переставав обмацувати своє обличчя.

— Не можу повірити, Геральте! Після стількох літ! Як це сталося?

— У кожній казці є зерно правди, — стиха відказав відьмак. — Любов і кров... І те, і те має велику силу. Вже довгі роки маги та вчені-чародії сушать собі голови над цією загадкою, але не дійшли ніякого висновку, окрім того, що...

— Що, Геральте?

— Любов повинна бути справжньою.